

A fotókat Torók Csaba és Hatvani István készítette

Zöldkönyvtári módszerek, szolgáltatások, környezet- tudatosítás a gyakorlatban

Vajon ki emlékszik még Neil Armstrong 1969-ben elhangzott történelmi mondatára? „Kis lépés egy embernek, de hatalmas ugrás az emberiségnek.” Akár ezzel a történelmi mondattal is kezdődhetett volna a Határon Túl III. Zöldkönyvtári Konferencia, amelynek fókuszában az ökológiai rendszerváltás állt.

Az elmúlt évtizedekben a fenntarthatóság egyre fontosabb szerepet kapott a társadalmi párbeszédben. Nem kivétel ez alól a kulturális intézmények világa sem, ahol a könyvtárak is aktívan keresik a lehetőségeket arra, hogy hozzájáruljanak a környezettudatos gondolkodás terjesztéséhez. Ezt a célt szolgálta Tatabányán a legutóbbi Zöldkönyvtári Konferencia is, amely izgalmas előadásokkal és kreatív ötletekkel inspirálta a résztvevőket.

Az eseményt Mikolasek Zsófia házigazda, a József Attila Könyvtár igazgatója és Bencsik János országgyűlési képviselő nyitotta meg. A konferencia házigazdája Nász János

ökológiai szakreferens és Zöld Ág-díjas főkönyvtáros volt, aki összefoglalójában ismertette a zöldkönyvtári hivatás megalakulását és az eddig elért eredményeket, kiemelve azok fontosságát és hatékonyságát.

A konferencián olyan kiemelkedő szakemberek osztották meg gondolataikat és kutatási eredményeiket, akik elkötelezettek az élhetőbb környezetért és jövőért.

Az előadások sorát Lányi András nyugalmazott egyetemi docens, humánökológus indította el, aki inspiráló gondolatokkal szolgált. Politikai ökológiát ok-

tat az egyetemen, és fő mottója, hogy az olvasás és tanulás a legmeggyőzőbb eszköz az ökológiai szemléletváltáshoz. E két tevékenység nem csupán a személyes fejlődést szolgálja, hanem a társadalom egészére is jótékony hatással van. Az olvasás és a tanulás a leghatékonyabb módszer, amivel szembenézhetünk a civilizációs és ökológiai válság kihívásaival. A mo-

„A konferencia világossá tette, hogy az ökológiai szemlélet és az olvasás kéz a kézben járnak.”

dern társadalmakban azonban szomorúan tapasztalható, hogy a hagyományos tudás elveszett. Nemzedékek tudása merült feledésbe, amely évszázadokon át formálta közösségeinket és életmódunkat. A civilizációs válság az ökológiai válság előzménye, hiszen amikor elhanyagoljuk a múlt bölcsességét, elveszítjük azokat az alapokat, amelyekre jövőnket építhetnénk. A másik iránti tisztelet és vélemény meghallgatása elvész, miközben a társadalmi kontroll is gyengül. Kikkel lehetne elvégezni ezt a rendszerváltást? Te mit teszel ebben az ügyben? Milyen időbeli keretek között lenne hatékony? Nos, erre a kérdésre is választ kaptunk: az Egyén (ÉN), hogyan határoz és dönt, mit tesz annak érdekében, hogy ez a szemlélet pozitív irányban megváltozzon. Elvileg erkölcsi lények vagyunk, akik felelősséget éreznek nemcsak saját maguk, de a következő nemzedék iránt. Ezt az erkölcsi magatartást és hozzáállást kell az emberekben és közösségekben megerősíteni.

A konferencia másik nagy sikerű vendége, Antal Miklós ökológiai közgazdász, az MTA-ELTE Lendület ÚJ Vízión kutatócsoport vezetője szintén lenyűgöző előadást tartott a konferencián. Ő a cselekvési és kommunikációs lehetőségeket helyezte előtérbe az ökológiai rendszerváltás kontextusában. Az előadó átfogóan vizsgálta, hogy hogyan lehetne a tudományos eredményeket átültetni a mindennapi gyakorlatba, és hogyan lehetne hatékonyan kommunikálni a változások fontosságát és szükségességét a társadalom szélesebb rétegei felé. Érdekes és megdöbbentő adatokkal szolgált az ökológiai válság alátámasztására. Szó volt a légszennyezés növekedéséről, a hulladékanyagok nagymértékű felhalmozásáról, a csökkenő biodiverzitásokról. Antal Miklós gondolatai és tapasztalatai rávilágítanak arra, hogy a változtatás valóban nagyon nehéz, különösen akkor, ha olyan összetett és előre nem jelezhető problémákkal kell szembenéznünk, mint az épületenergetika, az egészségügyi hatások, a légszennyezés, az invazív fajok elterjedése és az éghajlati változás. Azonban az együttműködő képességek fejlesztése, az új technológiák alkalmazása és a fenntartható táplálkozási szokások kialakítása mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy hatékony megoldásokat találjunk ezekre a kihívásokra. Azt azonban leszögezte, hogy az embereknek nagyon nehéz változtatni a mai felgyorsult és információra, újdonságokra éhes társadalomban.

A konferencia leginteraktívabb része a kerekasztal-beszélgetés volt, ahol a könyvtá-

rak küldöttei megoszthatták saját tapasztalataikat és ötleteiket. A beszélgetés során szó esett arról is, hogy a könyvtárak hogyan segíthetik elő a fenntarthatóságra való nevelést, és hogyan válhatnak a zöldszemlélet átadásának központi helyszínivé. Egybehangzóan kijelentették, számukra a könyvtárak azért ökoszemléletűek, mert könyvek vannak benne. Ami természetesen nemcsak a könyvek fizikai meglétét jelenti, hanem a könyvekben megrejlő kincset: A TUDÁST. Az esemény zárásaként mindenki kipróbálhatta zöldworkshop keretében az újrahasznosított anyagokból készült kreatív játékokat. Köszönet illeti a József Attila Könyvtár Gyerekkönyvtári Osztály dolgozóit, Suller Ildikót és Zantleitnerné Szébenyi Zsuzsannát, akik kreativitásuknak és elhivatottságuknak köszönhetően újabb élményekkel és ismeretekkel gazdagították a konferencia résztvevőit.

Kerekasztal résztvevői

Szabadkai Városi Könyvtár:
Berényi Eszter, Bognár Irén

Beregszászi Járási Könyvtár: **Varga Éva**

Mezőegrecsei Könyvtár: **Vári Katalin**

Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár:
Gálovits Rózsa-Emese, Szabó Károly

Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ: **Istók Anna, Tóth Gabriella**

Illyés Gyula Könyvtár, Szekszárd:
Liebhauser János, Kaposi Ildikó, Kotogán Mariann, Kovács Norbert

Anton Bernolák Könyvtár, Érsekújvár:
Kovačicová Gizela

Óbudai Platán Könyvtár: **Pöcze Márta**

Pécsi Tudományegyetem EKTK:
Regele Tímea

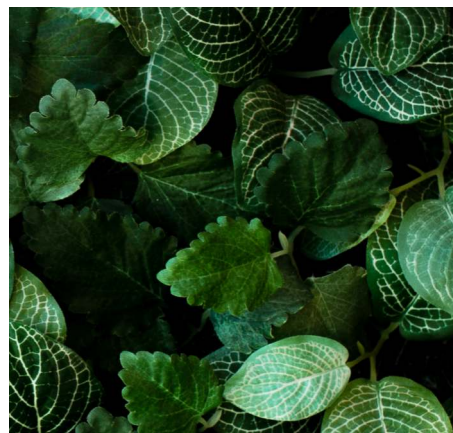
Kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Városi Könyvtár:
Abonyi Szilvia, Tóth-Kovács Nikolett

Természetesen nemcsak ők, de a József Attila Könyvtár valamennyi dolgozója odaadóan részt vett a sikeres konferencia megszervezésben. Hálás köszönettel tartozunk nekik, hogy a 2010 óta elindított zöldkönyvtári szemléletet magukénak érzik, és példamutatásukkal a környezetükre is hatást gyakorolnak.

A konferencia világossá tette, hogy az ökológiai szemlélet és az olvasás kéz a kézben járnak. Ahogyan Lányi András fogalmazott, az olvasás és tanulás nemcsak az egyéni fejlődést szolgálja, hanem az egész társadalmat képes átalakítani az ökológiai kihívásokra való válaszként. Meggyőzően állította, hogy bár a változás kihívásokkal teli, ne lemondásként éljük meg a jelenlegi helyzetet, hanem egy új lehetőségként. Az emberiségnek lehetősége van arra, hogy újraértékelje kapcsolatait a természettel és egymással, és ezzel együtt újra felfedezze azokat az értékeket, amelyek fenntartható jövőt biztosíthatnak. A zöldkönyvtári mozgalom pedig egyre fontosabb szerepet játszik ebben a folyamatban, elősegítve a tudás átadását és az ökológiai tudatosság növelését. A Zöldkönyvtári Konferencia nemcsak inspirációt és új ötleteket adott a résztvevőknek, hanem egyértelmű üzenetet is közvetített: a könyvtáraknak kulcsszerepük lehet a fenntartható jövő építésében.

A zöld jövőért folytatott küzdelemben minden kis lépés számít — és a könyvtárak ezek közül a lépések közül sokat megtehetnek...

Forisek Timea

„A könyvtárak is aktívan keresik a lehetőségeket arra, hogy hozzájáruljanak a környezettudatos gondolkodás terjesztéséhez”